

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-770 /181

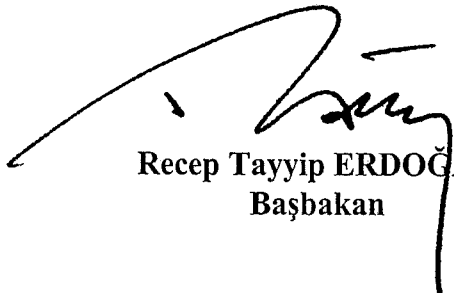
Ankara

9 / 1 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

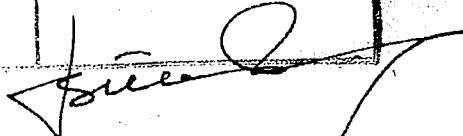
Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 3/12/2003 tarihinde kararlaştırılan "Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler → Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, B. ve T.
Ekas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	13.1.2004 1/743
E. Md.	K. D. 15
BAŞKAN	

GENEL GEREKÇE

Vergiler ve vergi teşvikleri, ekonomik ve sosyal politika araçlarının en önemlileri arasındadır. Diğer ülkelere bakıldığında, genel olarak eğilimin, teşvik uygulamalarının artık eski önemini kaybetmesi ve oldukça sınırlandırılması yönünde ise de, özellikle bölgesel teşviklerin hala geniş ölçüde yer bulduğu ve küçük işletmelerin desteklendiği görülmektedir.

Ülkemizde de son yıllarda vergi istisna ve muafıklarının daraltılması yönünde adımlar atılmış olup, Tasarıda bu eğilim serbest bölgelerde uygulanmakta olan vergileme rejiminde yapılması öngörülen düzenlemeler ile devam etmektedir.

Bölgesel teşvikler ise bugüne kadar istisna ve muafıkların daraltılması eğiliminin dışında kalmıştır. Bu çerçevede Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin bazı illerinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde yeni yatırım sahalarının açılması, buralarda yaşayan insanlarımız için iş ve istihdam imkanlarının artırılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve diğer bölgelere olan göçün önlenmesi amaçlarıyla, 21/1/1998 tarihli ve 4325 sayılı Kanun yürürlüğe konularak söz konusu bölgelerde çeşitli vergi teşvikleri uygulanmıştır.

4325 sayılı Kanunla getirilen teşviklerin bazı olumlu etkileri görülmekle birlikte, beklenen sonuçlar almamıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında, söz konusu Kanunun yürürlükte bulunduğu dönemde, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşulların önemli ölçüde etkisi olmuştur.

4325 sayılı Kanunun amaçları bugün için de geçerli olup, bu amaçların gerçekleşmesinde yeni önlemler alınmasında zorunluluk vardır. Bu zorunluluğun gereği olarak hazırlanan bu Tasarıda GSYİH miktarı diğer illere göre düşük bazı illerde yeni vergi teşviklerinin uygulanması, enerji desteği sağlanması ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi tahsis edilmesi öngörülmektedir.

Bu çerçevede Tasarıda;

- Yeni istihdam edilen personelin ücretlerinden kesilen gelir vergisi stopajının alınmamasını,
- Yeni istihdam edilen personelin sigorta primi işveren paylarının Hazine tarafından ödenmesini,
- Bedelsiz yatırım yeri tahsisini,
- Enerji desteğini,

öngören düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemelerle ilgili genel açıklamalar aşağıda özetlenmiştir.

1 inci maddede Kanunun amacı yer almaktadır. Maddede bölgesel teşviklerin amacı, vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmak olarak belirlenmiştir.

2 nci maddede bölgesel teşviklerin kapsamı, vergi teşvikleri ile ilave istihdam üzerindeki mali yüklerin indirilmesine yönelik teşvikler açısından fert başına GSYİH

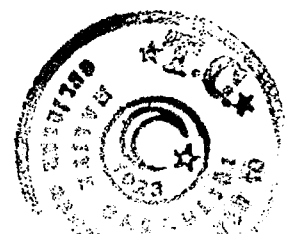
miktarları, bedeisiz arsa ve arazi temini açısından ise bu miktarlar ile kalkınmada öncelikli yöre kriteri esas alınarak belirlenmiştir.

3 üncü ve 4 üncü maddelerle yeni istihdama teşvik getirilmiş, istihdam edilen personele ilave olarak yeni istihdam edilen işçilerin gelir vergisi stopajının kısmen veya tamamen alınmaması, sigorta primi işveren hissesinin ise bir kısmının veya tamamının Hazine tarafından karşılanması öngörülmüştür.

5 inci madde ile kapsama dahil illerde yapılacak yatırımlara arsa veya arazi temin edilmesi öngörülmüştür.

6 ncı madde ile kapsama dahil illerde istihdam yaratan işletmelere enerji desteği sağlanması amaçlanmıştır.

Tasarıda yer alan iki madde 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa göre kurulan serbest bölgelerde uygulanmakta olan vergileme rejimiyle ilgilidir. 3218 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, serbest bölgelerde uygulanan süresiz ve sınırsız vergi teşviki kaldırılmaktadır. Ayrıca, serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflerin, geçiş döneminde yararlanabilecekleri vergi düzenlemeleri yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 - Madde ile Kanunun amacı belirlenmiş olup, bu amaç bölgesel teşvikler açısından yatırım ve istihdam imkanlarını artırmak olarak ifade edilmiştir.

Madde 2 - Madde ile Kanunun kapsamı belirlenmektedir. Bölgesel teşvikler yönünden kapsam, enerji desteği, vergi teşvikleri ve diğer mali yüklerin azaltılması açısından farklı, bedelsiz arazi ve arsa temini açısından farklı belirlenmiştir.

Enerji desteği, vergi teşvikleri ve diğer mali yüklerin azaltılması açısından Kanunun kapsamına Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına GSYİH miktarları 1500 ABD Doları veya daha az olan iller girmektedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına GSYİH miktarları kriteri açısından kapsama aşağıdaki iller girmekte olup, Kanunun uygulama süresi içinde, 2001 yılı sonrasında illerin fert başına GSYİH miktarları değişse de Kanunun kapsamında bir değişiklik olmayacaktır.

İL	FERT BAŞINA GSYİH (\$)	İL	FERT BAŞINA GSYİH (\$)	İL	FERT BAŞINA GSYİH (\$)
Kırşehir	1488	Osmaniye	1157	Adıyaman	918
Sinop	1459	Düzce	1142	Kars	886
Giresun	1443	Çankırı	1136	Van	859
Amasya	1439	Siirt	1111	Iğdır	855
Uşak	1436	Gümüşhane	1075	Yozgat	852
Malatya	1417	Ordu	1064	Ardahan	842
Sivas	1399	Erzurum	1061	Hakkari	836
Tokat	1370	Bartın	1061	Bingöl	795
Diyarbakır	1313	Bayburt	1017	Bitlis	646
Afyon	1263	Şanlıurfa	1008	Şırnak	638
Batman	1216	Mardin	983	Muş	578
Erzincan	1158	Aksaray	966	Ağrı	568

Bedelsiz arsa ve arazi temini açısından kapsama yukarıda belirtilen illerin yanı sıra kalkınmada öncelikli yöre kapsamındaki diğer iller de girmektedir.

Madde 3 - Madde ile yeni istihdam sağlayan işverenlerin, bu istihdamlar nedeniyle hesaplanacak gelir vergisinin tamamının veya bir kısmının, verecekleri muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden gelir vergisine mahsup edilerek terkin edilmesi suretiyle istihdam üzerindeki yükün azaltılması amaçlanmıştır.

Madde ile yeni istihdam edilen personelin ücretleri üzerinden yapılacak gelir vergisi stopajının genel kurallar çerçevesinde hesaplanarak kesilmesi, verilen muhtasar beyanname ile tahakkuk ettirilmesi, ancak tahakkuktan terkin edilerek ilave istihdam sağlayan işverene bu kadarlık bir ek imkan sağlanması öngörülmüştür. Böylece ilave istihdamın işverene maliyeti, terkin edilen gelir vergisi stopajı kadar azaltılmıştır.

Maddeye göre uygulama 31/12/2008 tarihinde son bulacaktır. Buna göre 1/10/2003 tarihinden sonra ilave olarak işe alınan personelin gelir vergisi stopajıyla ilgili teşvik bu tarihe kadar devam edecek, teşvikin büyüklüğü ek istihdamın yaratıldığı tarihten itibaren azalarak devam edecektir. Örneğin, 2004 yılı başında sağlanan bir ilave istihdam için 5 yıl teşvik sağlanırken, 2008 yılının son aylarında sağlanan bir ilave istihdam için sağlanan teşvik ancak birkaç aylık olacaktır. Böylece ilave istihdamın mümkün olduğunca erken sağlanması amaçlanmıştır.

Eskiden beri faaliyetine devam eden işletmeler açısından, maddede yeni işe alınan işçi sayısı, mükelleflerin 1/10/2003 tarihinden önce vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler olarak ifade edilmiştir. Teşviktan yararlanacak işverenin farklı illerde birden fazla işyeri bulunması halinde ilave işçi sayısı uygulamasında bu işyerlerine ilişkin olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen sigorta prim bordrolarında belirtilen işçi sayısının toplamı baz alınacaktır.

Madde ile terkin edilecek vergi tutarı sınırlandırılmış olup, bu tutar organize sanayi ve endüstri bölgelerinde, yeni işe alınan işçi sayısı ile asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken verginin çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşmayacaktır.

Örnek: Organize sanayi bölgesinde faaliyette bulunan bir mükellef 1/10/2003 tarihinden önce vermiş olduğu en son 4 aylık sigorta prim bordrosunun ilgili olduğu dönemde 30 işçi istihdam etmiştir. Mükellef 1/12/2003 tarihinden itibaren işletmesinde çalıştırdığı işçi sayısını 75'e çıkarmıştır. Yeni işe alınan işçilerden kesilmesi gereken gelir vergisi tutarı 2.250.000.000 TL' dir.

Bu durumda mükellefin yeni işe aldığı 45 işçi dolayısıyla muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden mahsup edilmek suretiyle terkin edilecek tutar işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan vergi ile yeni işe alınan işçi sayısının asgari ücret üzerinden hesaplanan vergi ile çarpılması sonucu bulunan tutardan düşük olanı olacaktır. Asgari ücret üzerinden hesaplanan vergi ile işçi sayısının çarpımı sonucu bulunan tutar (32.265.000 x 45=) 1.451.925.000, hesaplanan vergiden (2.250.000.000) daha düşük olduğu için mahsup edilmek suretiyle terkin edilecek tutar 1.451.925.000 TL olacaktır.

Kıyaslama yukarıda olduğu gibi toplu olarak yapılacak olup, her bir işçi için ayrı ayrı hesaplama yapılmayacaktır.

Madde 4 - Madde ile istihdamı artırmak amacıyla işverenlere sigorta prim desteği sağlanmaktadır.

Yapılan düzenleme ile gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kapsama dahil illerdeki işyerlerinde yeni işe aldıkları işçiler için 506 sayılı Kanunun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin bir kısmının veya tamamının Hazinece karşılanması öngörülmektedir.

Hazinece karşılanacak tutar, organize sanayi ve endüstri bölgelerinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç alt sınırına göre hesaplanan prim tutarını aşmayacaktır. Dolayısıyla bu tutarı aşan kazanç üzerinden hesaplanacak primler işverenler tarafından ödenecektir.

Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça belirlenecektir.

Madde 5 - Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki illerde en az 10 kişilik istihdam öngören yatırımlar için gerçek veya tüzel kişilere, Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait arazi veya arsaların yatırımcılara bedelsiz olarak devri öngörülmektedir. Madde ile ayrıca organize sanayi veya endüstri bölgelerindeki arazilerin de yatırımcılara bedelsiz tahsisi öngörülmüştür.

Belirlenecek yerlerde arazi veya arsalarının yatırımcılara bedelsiz olarak verilmesinde temel amaç, bu yörelerde kalkınmanın sağlanması ve istihdamı artırmaktır. İstihdamın artırılması ve böylece kalkınmanın sağlanması, bölgeler arası dengesizliği de ortadan kaldıracaktır.

Devredilen arazi veya arsaların el değiştirmesinin yatırımı etkilememesine özel önem verilmektedir. Bunun sağlanması için de tapu kaydına şerh konulması öngörülmüştür. Belirlenecek sürenin dolması ile şerh kaldırılacak ve hak sahibi söz konusu taşınmaz üzerinde her türlü tasarrufunda serbest olacaktır.

Yatırımcının üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirebilmesi için müeyyide konulmuştur. Taşınmaz mal, yatırımcıya hiçbir bedel alınmaksızın verilmektedir. Yatırım taahhüdünü gerçekleştirmeyen ve uygulanan teşviki kötüye kullananlardan taşınmazın başkaca bir işleme gerek olmaksızın geri alınmasına imkan sağlanmaktadır.

Maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, devredilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, miktar ve devir veya satış koşulları ile diğer usul ve esaslar, bir yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 6 - Madde enerji desteğini düzenlemektedir.

Madde ile 31/12/2008 tarihine kadar, bazı yörelerde ve seçilmiş bazı sektörlerde faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak asgari 10 işçi çalıştıran ve bu istihdamı enerji desteğinden yararlanan süre boyunca muhafaza edecek işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin, çalıştırılan işçi sayısı ve faaliyet gösterilen yer ile bağlantılı olarak %20 ila %50'sinin Hazinece karşılanması öngörülmektedir.

Daha önce faaliyete başlamış olan işletmelere de koşullu olarak enerji desteği sağlanması öngörülmüş olup, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça müştereken uygulamanın usul ve esaslarını belirleme yetkisi verilmiştir.

Madde 7- Çeşitli hükümleri içeren madde ile yapılan düzenlemeler aşağıda açıklanmaktadır.

(a) bendi ile yapılan düzenleme ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olan hizmet ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesine

yönelik faaliyetler ile ilgili olarak bu Kanunun 3, 4, ve 6 ncı maddeleri hükümleri ile getirilen teşviklerin uygulanmaması öngörülmektedir.

(c) bendi ile yapılan düzenleme ile mevcut ve faaliyette bulunan işletmelerin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nev'i değiştirmesi gibi durumların yeni işe başlama olarak değerlendirilmemesi, devir, birleşme ve bölünme hallerinde devralan veya birleşilen kurumun işçi sayısında meydana gelen artışın bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddeleri hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmaması öngörülmektedir.

4 aylık sigorta prim bordrolarında, bordronun ilgili olduğu dönem içinde istihdama yönelik değişiklikler olmuş olması halinde hangi sayının esas alınacağına ilişkin belirleme (d) bendinde yapılan düzenlemede yer almaktadır. Ayrıca, teşviklerin amacına ulaşabilmesi için teşviklerin gerçekten istihdam artışı yaratan işletmelere (mükelleflere) sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle gerçek istihdam artışına yol açmayacak işlemlerin teşviklerden yararlanmak için yeterli olmamasına yönelik düzenleme de bu bentte yer almaktadır.

(f) bendi ile Hazinece karşılanacak prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak vergiye tabi olacak kazancın tespitinde dikkate alınmaması sağlanmıştır. Mükelleflerce ilgili oldukları dönemlerde gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınacak enerji giderleri, iadenin gerçekleştirildiği dönemde matrahın tespitinde gelir olarak dikkate alınacaktır.

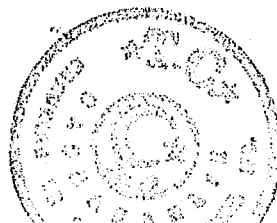
(g) bendi ile kamu işletmelerinin 4 ve 6 ncı maddeler ile getirilen teşviklerden yararlanmayacağı belirtilmektedir.

Madde 8 - Türkiye'de uygulanmakta olan serbest bölge rejiminin en belirgin özelliği bölgede faaliyette bulunan kullanıcılara (mükelleflere) hiçbir koşula bağlı olmaksızın tanınan, sınırsız ve süresiz vergisel teşviklerdir. Bu teşvikler 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 6 ncı maddesinde yer alan, bölgede vergi resim ve harç mükellefiyetlerine dair hükümlerin uygulanamayacağı ve bölgede elde edilen kazançların Türkiye'nin diğer yerlerine getirilmesi halinde gelir ve kurumlar vergisinden muaf olacağına ilişkin düzenlemelerde ifadesini bulmaktadır.

Bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin elde ettikleri kazançları üzerinden vergiye tabi olmamaları ve aynı zamanda bu mükelleflerin bölgeden Türkiye'ye doğru herhangi bir sınırlama olmaksızın faaliyette bulunabilmeleri, aynı alanlarda serbest bölge dışında çalışan mükellefler açısından haksız rekabete neden olmaktadır.

Serbest bölgede dolaysız vergi yükümlülüğünün olmaması transfer fiyatlandırması yoluyla vergiye tabi olacak kazançların bölgeye kaydırılmasına neden olmaktadır. Bölgede yer alan mükelleflerin incelemeye tabi olmaması ve bu mükelleflerden Türkiye'deki mükelleflerle ilişkileri konusunda bilgi alınmaması bu durumun önlenmesini de engellemiştir.

Yapılan değişiklikle bölgede Türk vergi kanunlarının geçerli olması sağlanmaktadır. Ancak, serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin uluslararası açılımları dikkate alınarak kayıt ve belge düzeni konusunda esneklik sağlanması amacıyla Maliye Bakanlığına bölgede yer alacak firmalar ile ilgili özel düzenlemeler yapılabilmesi konusunda yetki verilmiştir.

Yapılan düzenleme sonrasında, katma değer vergisi ve benzeri dolaylı vergiler açısından bugüne kadar geçerli olan uygulama devam edecektir.

Madde 9 - Madde ile, 3218 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmektedir. Bu geçici maddeyle, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet ruhsatı bulunan mükelleflerin bu ruhsatlar üzerinde yazılı olan süre boyunca dolaysız vergilere yönelik haklarının korunması amaçlanmıştır.

İstihdam edilen personelin ücretlerine yönelik gelir vergisi istisnasından yararlanma hakları, faaliyet ruhsatlarında maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla kalan süre 5 yıldan uzun olsa dahi, 5 yıllık süre ile sınırlı tutulmuştur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet ruhsatı bulunan mükelleflerin içerisinde bölgede yaptıkları faaliyetlerine ilişkin işlemler 31/12/2008 tarihine kadar damga vergisi, harç veya başka bir işlem vergisine tabi olmayacaktır.

Ayrıca, genel olarak ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak ve serbest bölgelerin istihdam yaratan alanlar olmasını teşvik edebilmek için serbest bölgelerde imalat faaliyetinde bulunan mükelleflerin bu faaliyetleri kapsamında elde ettikleri kazançları Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar vergiden istisna edilmiştir. Bu istisnadan bölgede yeni faaliyete geçen mükellefler ile faaliyet ruhsatlarında yer alan sürenin dolmasıyla normal vergileme rejimine tabi olacak mükellefler yararlanabilecektir. Elde edilen kazancın istisna edilmesinde, imal edilen ürünün yurt dışına ya da yurt içine satılmasının bir önemi bulunmamaktadır.

Maddede istisnanın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi gereği yapılacak tevkifata etkisi olmayacağı belirtilmiştir. Esasen 4842 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde yapılan değişiklik sonrası özel bir düzenleme yapılmadıkça diğer kanunlarda yer alan istisna hükümlerinin kar dağıtımına bağlı gelir vergisi tevkifatı üzerinde etkisi olmayacaktır. Tekrar olsa da bu husus bir kez daha maddede vurgulanmıştır.

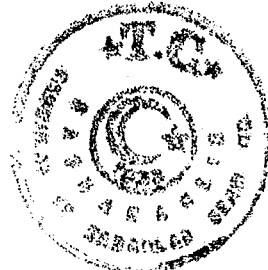
Madde 10 - Madde ile; 4562 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "Fert başına GSYİH miktarı 3500 dolar ve aşağıdaki gelir miktarını bulan OSB bulunan yerler, 4325 sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanundan faydalanırlar." hükmü ve Hazineye ait arazi ve arsaların bedelsiz olarak tahsisine yönelik 4325 sayılı Kanunun 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1 - Madde ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanan organize sanayi bölgelerindeki tahsis edilmemiş parsellerin, gerçek veya tüzel kişilere, bedeli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından organize sanayi bölgesine verilen krediden mahsup edilmek üzere bedelsiz olarak tahsis edilebilmesi öngörülmektedir.

Madde ile ayrıca, daha önce bedelli olarak tahsis edilmiş parseller için ödemelerin durdurulması ve henüz ödenmemiş bedelin kredilerden mahsup edilmesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş olan organize sanayi bölgelerinden de parsel tahsisi yapılabilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 11 - Yürürlük maddesidir.

Madde 12 - Yürütme maddesidir.

YATIRIMLARIN VE İSTİHDAMIN TEŞVİKİ İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmaktır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Kanun;

a) Vergi ve sigorta primi teşvikleri ile enerji desteği açısından Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hasıla tutarı 1500 ABD Doları veya daha az olan illeri,

b) Bedelsiz arsa ve arazi temini açısından (a) bendindeki iller ile kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illeri,

kapsar.

Gelir vergisi stopajı teşviki

Madde 3 - 31/12/2008 tarihine kadar uygulanmak üzere, 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde, 1/10/2003 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile 1/10/2003 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu iş yerleri için tamamı, diğer yerlerdeki iş yerleri için % 80'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

Terkin edilecek tutar, organize sanayi ve endüstri bölgelerindeki işyerlerinde yeni işe alınan işçi sayısı ile asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken verginin çarpımı sonucu bulunacak tutarı, diğer yerlerdeki işyerlerinde yeni işe alınan işçi sayısı ile asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken verginin çarpımı sonucu bulunacak tutarın % 80'ini aşamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Sigorta primi işveren paylarında teşvik

Madde 4 - 31/12/2008 tarihine kadar uygulanmak üzere, 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde, 1/10/2003 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile 1/10/2003 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan

sigorta primlerinin işveren hissesinin organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu iş yerleri için tamamı, diğer yerlerdeki iş yerleri için % 80'i Hazinece karşılanır.

Hazinece karşılanacak tutar, organize sanayi ve endüstri bölgelerindeki işyerleri için 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç alt sınırına göre hesaplanan işveren hissesi prim tutarını, diğer yerlerdeki işyerleri için 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç alt sınırına göre hesaplanan işveren hissesi prim tutarının % 80'ini aşamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken belirlenir.

Bedelsiz yatırım yeri tahsisi

Madde 5 – Bu Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki illerde en az 10 kişilik istihdam öngören yatırımlara girişen gerçek veya tüzel kişilere; Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait arazi veya arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir. Ancak organize sanayi veya endüstri bölgelerinde yer alabilecek yatırımlar için bu bölgelerde tahsis edilecek boş parsel bulunmaması şartı aranır. Devre konu taşınmaz üzerindeki kamuya ait bina ve müstemilata, 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca binalar için arsa payı hariç hesaplanan vergi değeri üzerinden devredilir.

Devir konusu arazi veya arsaların, imar planları yoksa, bunların imar planları öncelikle yapılır.

İstihdam edilecek işçi sayısına, yatırımın faaliyete geçmesi tarihinden itibaren beş yıl süre ile uyulması zorunludur.

Devredilen arazi veya arsaların tapu kaydına; Hazinece, katma bütçeli kuruluşlarca, belediyelerce veya il özel idarelerince bedelsiz olarak devir olunduğu, devir amaç ve koşullarına, devir alan gerçek veya tüzel kişilerin uymak zorunda olduğuna dair şerh konulur. Bu madde kapsamında belirlenmiş şartlara uyulmuş olması kaydıyla, talep üzerine, tapu kaydındaki şerh terkin edilir. Devredilen arazi veya arsa üzerindeki toplam yatırımın yarısından fazlasının tamamlanmış olması ve yatırımcının talep etmesi halinde, devredilen arazi veya arsanın rayiç bedeli tahsil edilerek tapu kayıtlarındaki şerh terkin edilir.

Yatırımcının, bu madde kapsamında belirlenen şartlara uymadığının veya öngörülen sürede yatırımın tamamlanmadığının tespiti halinde, herhangi bir yargı kararı aranmaksızın taşınmaz, üzerindeki muhdesat ile birlikte Hazine, katma bütçeli kuruluşlar, belediyeler veya il özel idareleri adına kaydolunur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, devredilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, miktar ve devir veya satış koşulları ile diğer usul ve esaslar Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Enerji desteği

Madde 6 - 31/12/2008 tarihine kadar uygulanmak üzere, 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde, 1/10/2003 tarihinden itibaren, imalat sanayi, madencilik, hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, soğuk hava deposu, turizm

konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanında faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak asgari 10 işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin %20'si Hazinece karşılanır. Bu orana 10'dan sonraki her bir işçi için 0,5 puan eklenir. Hazinece karşılanacak oran organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu bulunan işletmeler için %50'yi, diğer alanlarda kurulu bulunan işletmeler için % 40'ı geçemez.

1/10/2003 tarihinden önce birinci fıkrada belirtilen konularda faaliyete geçmiş olan işletmeler, bu maddenin yürürlük tarihini müteakip 1/10/2003 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayılarını fiilen ve sürekli olarak en az % 20 oranında artırmaları ve asgari 10 işçi çalıştırmaları koşuluyla % 20 oranında enerji desteğinden yararlanır. Bundan sonraki her bir işçi için destek oranı 0,5 puan artırılır. Yararlanılabilecek destek oranı organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu bulunan işletmeler için %50'yi, diğer alanlarda kurulu bulunan işletmeler için % 40'ı geçemez.

Fiilen ve sürekli olarak çalıştırılan işçi sayısının tespitinde, bir takvim yılının en az 3/4'ünde çalıştırılmış işçi sayısı esas alınır. Yıl içinde faaliyete başlanmış olması halinde, faaliyette bulunulan süre dikkate alınır.

Bu maddenin uygulanmasına yönelik asgari kapasiteleri belirlemeye Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı, enerji giderlerinin iadesine ilişkin süreleri tespit etmeye, iadeyi nakden veya mahsuben yaptırmaya ve uygulamanın usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık müstereken yetkilidir.

Çeşitli hükümler

Madde 7 - Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olan hizmet ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler hakkında 3, 4, ve 6 ncı madde hükümleri uygulanmaz.

b) 21/1/1998 tarihli ve 4325 sayılı Kanunun mülga 8 inci maddesi kapsamında bedelsiz olarak tahsis edilen arazi veya arsalarla istinat ettiği mevzuat hükümleri uygulanır.

c) Mevcut ve faaliyette bulunan işletmelerin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nev'i değiştirmesi gibi haller 3, 4, ve 6 ncı maddelerin uygulamasında yeni işe başlama olarak değerlendirilmez.

d) 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirilen işçi sayısı olarak, bordronun ilgili olduğu dönemin son ayına ilişkin işçi sayısı dikkate alınır. Kapsama dahil olan ve olmayan illerde bulunan işyerleri dolayısıyla birden fazla bordro verilmesi durumunda işçi sayısı olarak bu bordrolardaki, 6 ncı madde uygulamasında ilgili işkolu veya sektörde faaliyet gösteren işletmelere ilişkin bordrolardaki, işçi sayısının toplamı dikkate alınır. Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad veya unvan veya bir iş birimi olarak açılması halinde, bu faaliyet ile ilgili olarak bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

e)Yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi ek bir kapasite ve istihdam artışına neden olmayan, sadece

teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılan işlemler, bu Kanunla getirilen teşviklerden yararlanamaz.

f) 4 üncü madde hükmüne göre Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz, 6 ncı madde kapsamında Hazinece karşılanan enerji giderleri, iadenin yapıldığı dönemde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınır.

g) Kamu işletmeleri hakkında 4 ve 6 ncı madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 8 - 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 6 - Serbest bölgeler gümrük hattı dışında sayılır.

Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz.

Kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

İşleticiler ve kullanıcılar yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılabilir.”

Madde 9 - 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 3 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanuna göre kurulan serbest bölgelerde faaliyette bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin;

a) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri kazançları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.

b) Bu bölgelerde istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler 31/12/2008 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ruhsatlarında belirtilen süre 31/12/2008 tarihinden daha önceki bir tarihte sona eriyorsa, istisna uygulamasında ruhsatta yer alan sürenin bitiş tarihi dikkate alınır.

c) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları işlemler 31/12/2008 tarihine kadar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.”

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 10 - 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrası ve 21/1/1998 tarihli ve 4325 sayılı Kanunun 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki illerde bulunan ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanan organize sanayi bölgelerindeki tahsis edilmemiş parseller, organize sanayi bölgesinin yetkili organlarının karar almaları halinde gerçek veya tüzel kişilere, bedeli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından organize sanayi bölgesine verilen krediden mahsup edilmek üzere bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce bedelli olarak tahsis edilmiş parseller için ödemeler durdurulur ve kalan meblağ kredilerden mahsup edilir. Mahsup işlemleri, Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca her organize sanayi bölgesi için tespit edilecek yılı metrekare fiyatı üzerinden yapılır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş olan organize sanayi bölgelerinden de yetkili organlarının karar almaları halinde de parsel tahsisi yapılabilir. Bu durumda tahsis edilen parsel bedeli, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine Hazinece ödenir. Bedel ödemeleri, Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca her organize sanayi bölgesi için tespit edilecek yılı metrekare fiyatı üzerinden yapılır.

Organize sanayi bölgelerinde parsel tahsisine ilişkin uygulama, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl süre için geçerlidir. Bu süre Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla üç yıla kadar uzatılabilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, tahsis ve devir işlemleri ile diğer hususlar Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

T/ 580

Yürürlük

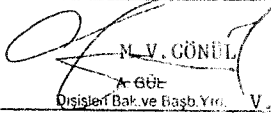
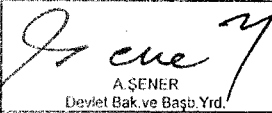
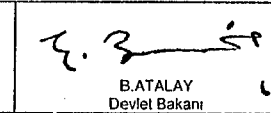
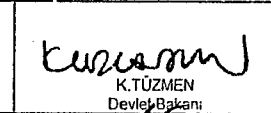
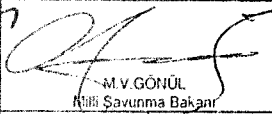
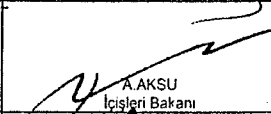
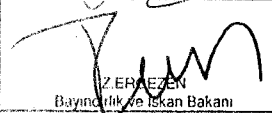
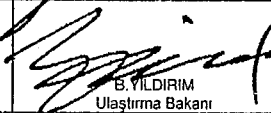
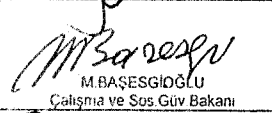
Madde 11- Bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddeleri yayımı izleyen ay başında, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 M.V. GÖNÜL A. GÖL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.	 A.ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A.ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B.ATALAY Devlet Bakanı
 A.BABACAN Devlet Bakanı	 M.ATILIN Devlet Bakanı	 G.AKŞİT Devlet Bakanı	 K.TÜZMEN Devlet Bakanı
 A.AKSU Adalet Bakanı V.	 M.V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A.AKSU İçişleri Bakanı	 K.UNAKITAN Maliye Bakanı
 H.ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z.ERKEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R.AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B.YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 R.AKDAĞ Tatim ve Tivizat Bakanı V.	 M.BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Guv. Bakanı	 A.COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H.GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E.MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-770

1686